

Fred Kulturu Shop Institute (FKSI) verzorgt een radioprogramma bij Radio Stanvaste: ProgrammaZonderNaam (PZN), elke zondagmiddag van 15.00-16.00 uur. Op zondag 30 november had FKSI een interview met wetenschappelijk onderzoeker en activist Sandew Hira over zwarte leerkrachten en Zwarte Piet. Hira is directeur van het International Institute for Scientific Research (www.iisr.nl). Op basis van dat interview heeft FKSI een uitwerking gemaakt in samenwerking met Hira voor een beleid van zwarte leerkrachten in de strijd tegen de racistische karikatuur van Zwarte Piet.

FKSI: *Welke beleid zouden we kunnen voeren ten aanzien van zwarte leerkrachten in het onderwijs?*

Hira: Er dient een tweesporig beleid ontwikkeld te worden om het onderwijsveld in de strijd tegen racisme. Eén spoor moet worden geïnitieerd door zwarte leerkrachten op de scholen zelf. Het andere spoor moet geïnitieerd worden door organisaties, die buiten de scholen opereren en ondersteunende activiteiten naar de leerkrachten moeten ontplooiën.

FKSI: *Kun je een stappenplan geven over wat zwarte leerkrachten zouden kunnen doen in het eerste beleidsspoor?*

Hira: Ja. Het stappenplan voor de zwarte leerkracht bestaat uit drie stappen.

Stap 1: Maak een beoordeling van je eigen kracht.

Stap 2: Maak een sterkte-zwakke analyse van de school waarin je les geeft.

Stap 3: Stel een plan van actie op en voer die uit.

FKSI: *Hoe ziet de eerste stap eruit?*

Hira: Wees eerlijk tegenover jezelf. Maak jezelf niet sterker of zwakker dan je bent. De strijd tegen Zwarte Piet is geen joke. De tegenkrachten kunnen heel gemeen reageren. Je moet jezelf afvragen of je boos genoeg bent over zoveel onrecht en vernedering dat je echt de strijd durft aan te gaan. Als je twijfelt, doe het niet. Werk eerst aan je twijfel zodat je overtuigd de strijd kunt aangaan.

Kijk eerst naar de argumenten tegen Zwarte Piet. Heb je alle argumenten op een rijtje? Zijn er vragen waarvan je het gevoel hebt, dat je geen goed

antwoord heb? Zoek het antwoord dan bij de organisaties die zich bezig houden met Zwarte Piet en daarover kennis produceren. Als je weet dat je alle argumenten kunt beantwoorden niet op basis van emotie, maar op basis van redelijkheid (verstand), dan weet je dat je psychologisch een enorm voordeel hebt als je de strijd aangaat. In de loop van de strijd zul je misschien geen antwoord hebben op nieuwe tegenargumenten van de pro-Pieters. Het is niet erg. Je zult vanzelf de antwoorden leren ontwikkelen.

De strijd tegen Zwarte Piet is geen persoonlijke strijd, maar een sociale strijd. Daarom moet je niet persoonlijk opereren, maar contacten ontwikkelen met anderen in deze strijd.

FKSI: *Onze lezers en luisteraars kunnen contact opnemen met Fred Kulturu Shop Institute, email: nansie2@gmail.com, tel: 06-34.52.18.19 of 06-17.76.25.30. Wij zullen de mensen dan in contact brengen met de verschillende organisaties die op dit terrein actief zijn. En hoe ziet de tweede stap eruit?*

Hira: De tweede stap is de voorbereiding voor actie. Het is de fase van de analyse van de krachtsverhoudingen op school.

Begin met het documenteren van de krachtsverhoudingen, zodat je later de informatie kunt delen met andere activisten. Maak dus een Word file aan waarin je de belangrijkste informatie over je school noteert: naam school, adres (eventueel van dependances), telefoon, email, website, naam aanspreekpunt (directeur), denominatie (openbaar, bijzonder), aantal leerlingen met een schatting naar etniciteit (groffe schatting), aantal docenten met een schatting naar etniciteit. Geef vooral aan hoe Sinterklaas op je school wordt gevierd: wanneer beginnen de voorbereiding, wie is daarmee belast, welke activiteiten worden gepland? Etc.

Deze gegevens heb je nodig bij het opstellen van een actieplan op je school.

FKSI: *Is het niet gevaarlijk om die informatie te verzamelen? Stel dat mensen weten dat je die informatie verzamelt, loop je dan geen risico?*

Hira: Als je de vraag op deze manier aan jezelf stelt, dan betekent dat, dat je je nog niet realiseert dat je al bent begonnen met het voeren van strijd en vanuit angst redeneert in plaats van uit strijd. Inderdaad draagt iedere strijd risico's met zich mee. Daarom moet je in deze fase niet beginnen met publiekelijk aan te kondigen dat je bezig bent met informatie te verzamelen voor een actieplan.

Want in feite ben je al begonnen met de strijd. Als je feedback nodig hebt, zoek dan mensen die je vertrouwt om je te steunen. Dat kan iemand op school zijn, maar ook organisaties en individuen daarbuiten.

FKSI: *Fred Kulturu Shop Institute wil een doorgeefluik zijn voor dit soort mensen.*

Hira: Mooi zo. Ik heb het dan alleen over algemene informatie gehad. Nu moet je informatie verzamelen en een analyse maken van de krachtsverhoudingen op je school. Gebruik de volgende tabel. Maak vijf kopieën van de tabel voor ieder van de volgende informatie.

1. Aantallen: maak een groffe schatting (het hoeft niet exact te zijn) van de krachtsverhoudingen per geleding (directie, docenten etc).
2. Etniciteit: geef grofweg de belangrijkste etniciteiten per geleding aan.
3. Namen: zet de namen van de sleutelfiguren erbij. Sleutelfiguren zijn mensen die in de discussie leidend zijn.
4. Opmerkingen: zet eventuele opmerkingen die je van belang vindt.
5. Score. Geef voor je eigen gevoel een score (van 1-10) voor de vraag: hoe staat de geleding en de categorie tegenover een moreel verbod op Zwarte Piet. Tel alle scores op en deel die door 15. Dan krijg je in één getal (op een schaal van 0-10) dat je een idee geeft over hoe ver je school staat in de strijd voor een moreel verbod op Zwarte Piet. Eventueel kun je wegingsfactoren gebruiken voor bepaalde geledingen.

Categorie	Directie	Docenten	Leerlingen	Ouders	Schoolbestuur
Pro Piet					
Anti Piet					
Neutraal					

FKSI: *Wat doe je met de tabel?*

Hira: De tabel stelt je in staat om in één oogopslag te zien hoe de krachtsverhoudingen op je school zijn. Niet iedere geleding heeft hetzelfde gewicht. De leerlingen hebben minder macht dan de directie en het

schoolbestuur. Maar de leerlingenraad of de ouderraad zijn weer organen die een rol spelen in de strijd. De tabel met de scores geeft in één opslag weer hoe de krachtsverhouding op je school is en dus hoe zwaar de strijd zou kunnen zijn.

Het beste is als je een klein team kunt vormen van mensen die je vertrouwt en samen met jou deze analyse maakt en bespreekt.

FKSI: De laatste stap is een actieplan. Hoe ziet die eruit?

Hira: Het is heel belangrijk om volstrekt helder te hebben wat de inzet is van de strijd. De inzet is tweeledig. Ten eerste, het invoeren van een moreel verbod op de figuur van Zwarte Piet. Een moreel verbod houdt in dat er geen Pieten mogen zijn met geheel of gedeelte zwart geschminkte gezichten op je school. Je moet de argumenten op een rijtje hebben over waarom dit verbod nodig is. Dus op uitingen in de school moeten alle referenties naar Zwarte Piet verboden worden. Dat is de eerste inzet van de strijd.

Ten tweede, stel het beleid ter discussie over de inhoud van het onderwijs. Hoe is het gesteld om de informatie over racisme, slavernij en haar erfenis vandaag. Koppel de discussie over Zwarte Piet aan de discussie over diversiteit van opvattingen in het onderwijs. Besef dus dat de strijd tegen Zwarte Piet een klein deel is van een grotere strijd voor hervorming van het onderwijssysteem. Je moet in je voorbereiding daar rekening mee houden en je inlezen over de verbanden tussen Zwarte Piet en de strijd tegen institutioneel racisme.

FKSI: Goed. Je formuleert dus eerse heldere doelen voor een actieplan?

Hira: Inderdaad. Je actieplan heeft twee componenten. Het eerste component heeft te maken met activiteiten m.b.t. de verschillende geledingen en deelgroepen. Het tweede component heeft te maken met de link naar acties buiten je school.

Ik kan geen blauwdruk geven voor een actieplan, omdat ieder school verschillend is en de situatie per school specifieke plannen vereist. In het algemeen kan je stellen dat er vier soorten activiteiten zijn op school:

1. Begin informele discussie: begin met het identificeren van de mensen die tegen Zwarte Piet zijn of neutraal zijn. Verspil je tijd (nog) niet aan de pro-Pieters. Begin eerst bij de zwarte docenten (Surinamers, Antillianen), vervolgens check je de andere allochtonen en dat de witte docenten die

tegen Zwarte Piet zijn. Vervolgens ga je naar de andere deelgroepen (directie, leerlingen, ouders, bestuur) om discussies aan te gaan met mensen die tegen Zwarte Piet zijn. Het is niet altijd simpel. Sommige mensen praten met je mee, maar menen het niet. Dat is iets wat je zult aanvoelen. Het doel van de informele discussie is om na te gaan hoe sterk de krachten zijn die tegen Zwarte Piet zijn en het gevoel te creëren dat jij en mogelijk meer mensen zich sterk maken tegen Zwarte Piet. Je argumentatie moet gaan over Zwarte Piet en institutioneel racisme, zodat mensen het grotere plaatje zien.

2. Maak een oproep voor discussie over Zwarte Piet op school. De informele discussie zal laten zien dat de maatschappelijke discussie nu ook zijn weerslag heeft op school. Deze stap is de eerste openlijke confrontatie, namelijk een oproep waarin de viering van Sinterklaas op school ter discussie wordt gesteld. De oproep kan kort zijn, verwijzen naar de maatschappelijke discussie, naar het overheidsbeleid dat zegt inclusief te willen zijn, naar beleidsstukken van de school die pretendeert inclusief te zijn en stelt duidelijk dat de inzet van de discussie is de vraag of er een moreel verbod moet komen op Zwarte Piet. De oproep opent de deur naar acties. Zorg dat de oproep ondertekend wordt door minimaal twee personen en geef aan wie het aanspreekpunt is voor verdere contacten m.b.t. de oproep. Je bent nu volop in de strijd. Houd rekening met bedreigingen en uitgesproken negatieve reacties.
3. Bouw organisatiestructuren op school. De oproep gaat in en buiten de school voor ophef zorgen. Die ophef zal ertoe leiden dat sommige mensen bang worden en andere juist empowered worden. Probeer de mensen die tegen Zwarte Piet zijn in een informele organisatie bij elkaar te brengen door middel van vergaderingen waarin je plannen maakt om de reacties op de oproep te bespreken. Wie gaat welke stappen ondernemen naar welke partijen?
4. Maak de link naar de samenleving buiten de school. Je bent dan nu in de eindfase waarin de strijd volledig is opengebroken en de samenleving inkomt in de school. Dat kan door op school een activiteit te organiseren waarbij je mensen uitnodigt van organisaties die pro- en contra Zwarte Piet zijn. De krachten buiten de school en de krachten op school zullen nu op elkaar inwerken. Dan ontstaat de mogelijkheid om leerkrachten van verschillende scholen die tegen Zwarte Piet zijn met elkaar te verbinden en grotere acties te plannen (bijvoorbeeld een gezamenlijke actiedag op verschillende scholen).

FKSI: *Zijn we nu dan beland op het tweede beleidsspoor?*

Hira: Nee, het tweede beleidsspoor moet geïnitieerd worden door organisaties buiten de scholen en al voorbereid zijn als mensen op scholen overgaan tot actie. Het tweede beleidsspoor wordt niet ontwikkeld in de fase van de actie, maar in de fase van de voorbereiding. De organisaties moeten een traject uitzetten naar de ondersteuning van leerkrachten op de scholen. Die ondersteuning kan inhouden:

- Het opzetten van een kennisplatform waarin alle vragen kunnen worden neergelegd (pro- en contra argumenten, bronnen voor naslag en studie, contacten met instituten en individuen die op school acties willen voeren tegen Zwarte Piet).
- Het organiseren van bijeenkomsten met leerkrachten die op scholen de strijd tegen Zwarte Piet willen aangaan.

FKSI: *Sandew, hartelijk dank voor de analyse en de tips. FKSI zal een actieve bijdrage leveren aan de strijd tegen Zwarte Piet en dit interview breed verspreiden. Ook zal FKSI beschikbaar blijven om mensen met elkaar in contact te brengen.*